

# Mottagning sexuella övergrepp (MSÖ)

Emelie Hellberg Olsson

Leg psykolog

251104



# Kort om MSÖ

- Mottagning sexuella övergrepp (MSÖ) har ett regionövergripande uppdrag. Patienter från hela regionen kan remitteras eller söka på egenremiss till MSÖ.
- Mottagningen startades och började ta emot patienter våren 2025.
- Teammottagningen är belägen på Kaserntorget i centrala Göteborg. Vi träffar även patienter i Borås och i Skövde, där vi delar lokaler med verksamheten UTVÄG (Adress Borås: Österlånggatan 64, 4e vån).

# Punkter idag

- MSÖ – bakgrund och uppdrag
- Vilka är vi?
- Vilka träffar vi?
- Behandlingsmetoder och behandlingsupplägg
- Remiss- och kontaktvägar till MSÖ/MSÖ Borås och MSÖ Pilen



# Bakgrund

Föregåtts av ett långt lobbyarbete och ett 20-tal politiska motioner

Flera aktuella studier och rapporter pekar på behovet av specialiserade verksamheter för vård kopplad till sexuella övergrepp då vården för sexuellt våld är eftersatt.

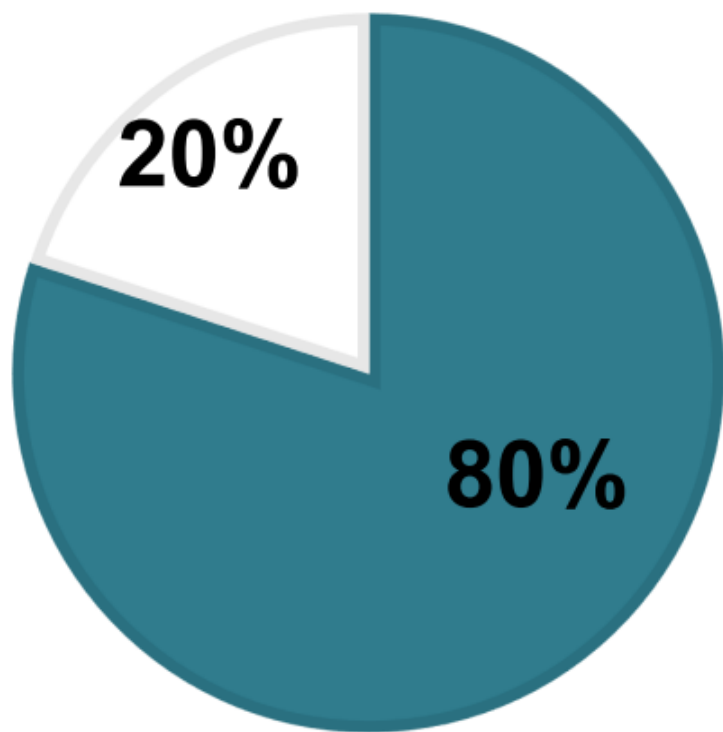
27/3 2024 fick Expertenhetererna inom Regionhälsan uppdraget att starta MSÖ.



Utsatt för **allvarligt sexuellt övergrepp** (i bemärkelsen med våld eller hot om våld påtvingat samlag eller liknande, inklusive försök och sexuellt utnyttjande då man befunnit sig i ett tillstånd utan möjlighet att försvara sig)

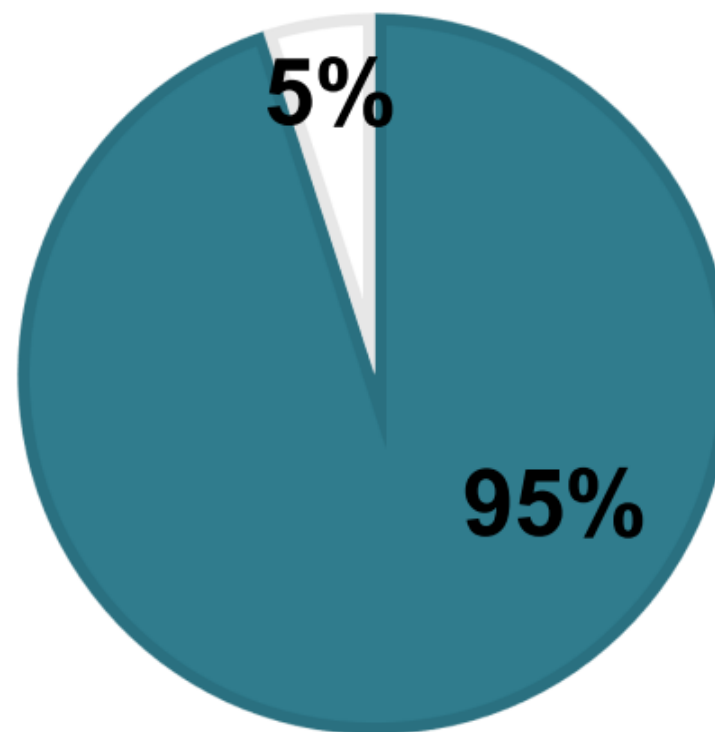
### ANDEL UTSATTA KVINNOR I LIVSLOPP

■ Ej utsatta ■ Utsatt



### ANDEL UTSATTA MÄN I LIVSLOPP

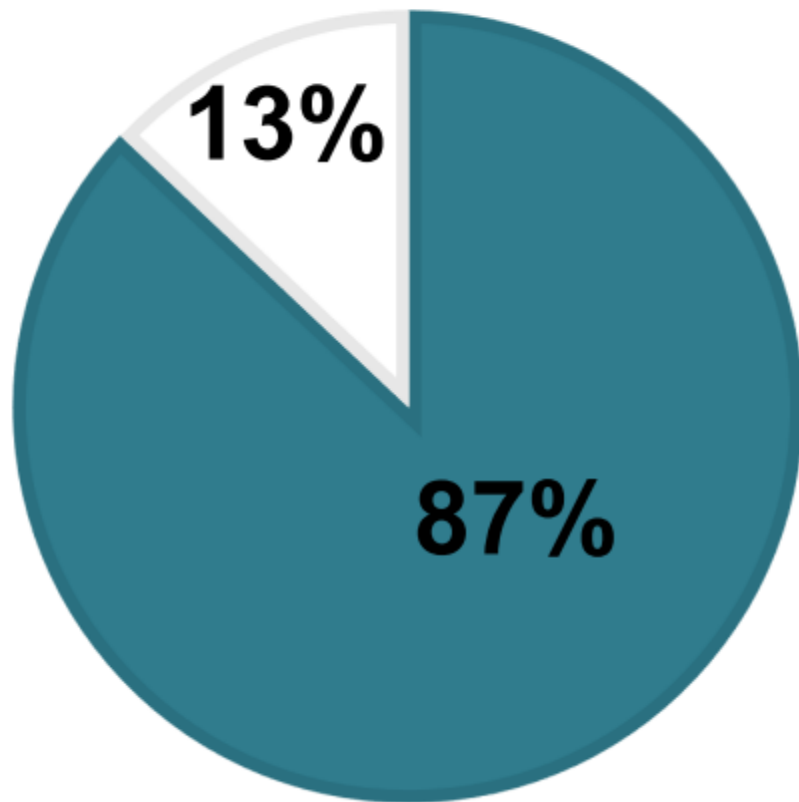
■ Ej utsatta ■ Utsatt



Minnen av allvarliga sexuellt övergrepp före 18 års ålder

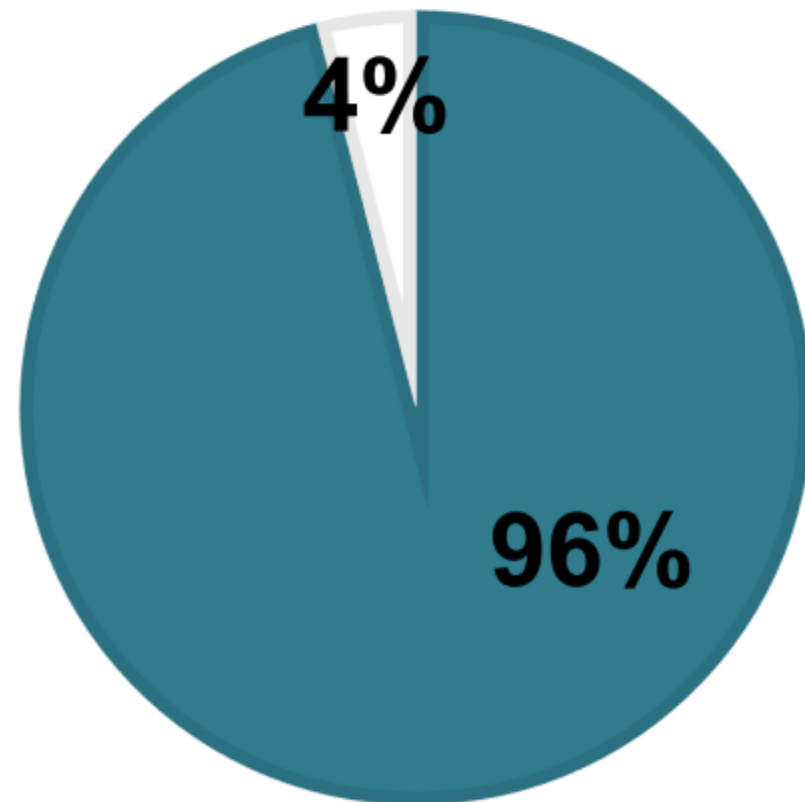
ANDEL KVINNOR

■ Ej utsatta ■ Utsatt

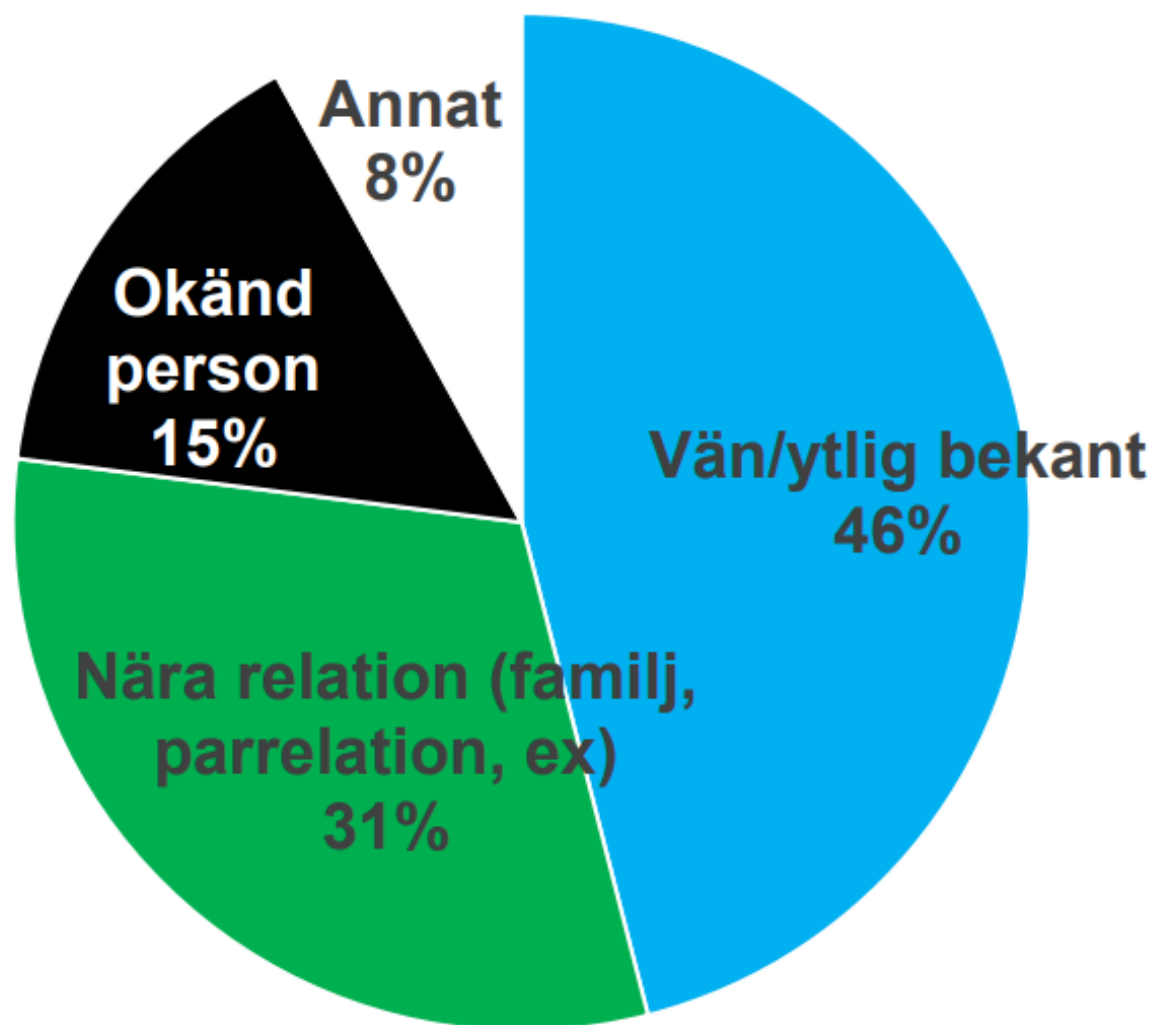


ANDEL UTSATTA MÄN I LIVSLOPP

■ Ej utsatta ■ Utsatt



# Relation till förövaren



Not: utifrån polisanmälda fall

Brottsförebygganderådet (2019). *Våldtäkt från anmälan till dom*. Rapport 2019:9

# Uppdraget för MSÖ

Mottagningen är en specialiserad öppenvårdsmottagning för vård kopplad till sexuella övergrepp.

Vården omfattar inte akut omhändertagande, utan har i uppdrag att tillgodose vårdbehov i ett senare skede. Inte diagnos som styr utan att man varit med om något (inte en PTSD-mottagning)

Patienter som hamnar mellan psykiatrins och primärvårdens ansvarsområden och som riskerar att utveckla allvarlig psykiatrisk problematik.

För MSÖ gäller 18-årsgräns. Pilen har en åldersgräns på 13 år.

(Inkludera Pilen, Utväg och Ung och Utsatt.)



# Uppdraget för MSÖ

Primärt en mottagning för tidsbegränsad psykologisk behandling som ges av ett tvärprofessionellt team.

Mottagningen har också uppdrag att arbeta med metodutveckling och konsultativt gentemot övrig hälso- och sjukvård.

Viktigt att ha ett upparbetat samarbete med akutmottagningarna i regionen.

Både digitala och fysiska besök ska erbjudas. Uppdraget är regionalt. Tar emot remisser från vårdgivare och egenremisser

# Vilka arbetar på MSÖ?

Behandlande personal på MSÖ: psykologer, psykoterapeuter, fysioterapeut, kurator, psykiater, gynekolog (20%).

I Borås och Skövde arbetar psykolog/psykoterapeut för att öka geografisk tillgänglighet till mottagningen. Delar lokaler med verksamheten Utväg som arbetar med våld i nära relationer.

Möjlighet kombinera fysiska besök i Borås med ex läkarbesök digitalt el på mottagningen i Göteborg. Lokala samarbeten?

# Vilka möter vi på MSÖ?

Från remissmall: "Vår målgrupp är patienter som utvecklat psykisk ohälsa till följd av att ha varit utsatt för sexuella övergrepp. Aktuell posttraumatisk ohälsa kan vara PTSD, andra ångestsyndrom eller depression."

Bland våra patienter finns

- PTSD (vanligen bör tidigare behandlingsförsök ha gjorts)
- Sexuella svårigheter
- Relationella svårigheter
- Tidigt och/eller upprepat utsatta.
- Skam, skuld
- Komorbiditet

Vid osäkerhet kring ett ärende – konsultera oss gärna!

# Utbud

- Behandlande insatser utifrån konsekvenser av sexuella övergrepp (traumarelaterade symtom, även känslor av skuld, skam, ensamhet, påverkan på sexualiteten)
- Psykolog/Psykoterapeut: brett och integrativt utbud av traumafokuserade behandlingsmetoder; KBT(PE, WET) PDT (ISTDP, affektfokuserad), EMDR, Relationell terapi (IPNB), Narrativ terapi (NET)m.m.
- Fysioterapeut: kroppsorienterad traumabehandling, nervsystemsreglering
- Kurator: psykosocialt stöd och samverkan
- Gynekolog: gynekologiska undersökningar och konsultativt stöd till personal
- Psykiater. Psykiatriska bedömningar och uppföljningar

# Aktuella och planerade insatser

- Gruppbehandlingar: introduktionsgrupp, Ung utsatt - gruppbehandling, kroppsorienterad gruppbehandling, intensivbehandling
- Utveckla behandlingsmetoder, samverkansformer och arbetssätt för målgruppen
- Fokus på utvärdering (CORE, SEXIT) och framöver koppla in forskning
- Fokus på personer som vanligtvis inte söker vård
- Samverkan och dialog med civilsamhället och brukarorganisationer

# MSÖ Pilen

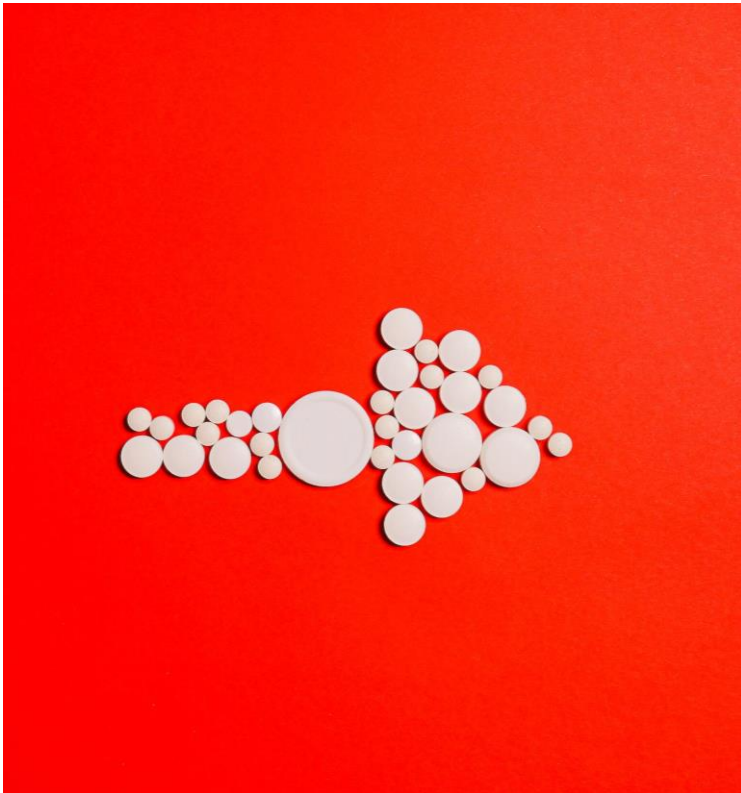
**MSÖ Pilen** är en specialiserad mottagning inom MSÖ som vänder sig till personer från 13 år som befinner sig i utsatthet för sexuellt våld. Sexuellt våld kan vara sexuella övergrepp, våldtäkt, grooming, sex mot ersättning (prostitution) och människohandel för sexuella ändamål.

5 Barnmorskor

Fokus på

sexuell hälsa/prevention/STI

# MSÖ Pilen



- Specialiserad lågtröskelenhet för sexuellt riskutsatta personer från 13 år
- Barnmorskor med specialistkunskap inom sexuell riskutsatthet och sexuellt våld
- Regionalt uppdrag

# Komplex problematik



# Sårbarhets och riskfaktorer för sexuellt våld och exploatering

- Sexuella övergrepp, våld
- Omsorgssvikt
- Omhändertagande inom socialomsorg
- Mobbning
- Rymma hemifrån, hemlöshet
- Funktionsnedsättning, psykiatrisk samsjuklighet
- Heder
- Substansberoende
- Migration
- Socioekonomisk utsatthet
- Kopplingar till kriminella miljöer, kriminalitet



Ref: BRÅ, 2024; Svedin et.al, 2021; Våld mot barn 2022; WHO, 2024, Bounds, et.al 2015; Fedina et.al, 2016; Greenbaum & Crawford-Jakubiak, 2015; Varma et.al, 2015; Greenbaum, et.al, 2018; Colangelo & Keefe-Cooperman, 2012; Wilson & Widom, 2010; Cyders et.al, 2021; Ijadi-Maghsoudi, et.al, 2016; Jämställdhetsmyndigheten, 2024; Quinn, et.al, 2019; Felitti et.al, 1998

# Snabbt förlopp och ond spiral

## Traumatiska erfarenheter

Omsorgssvikt  
Övergrepp, Våld  
Mobbning  
Bristande kunskap om  
"normala" relationer

## Reaktivt beteende

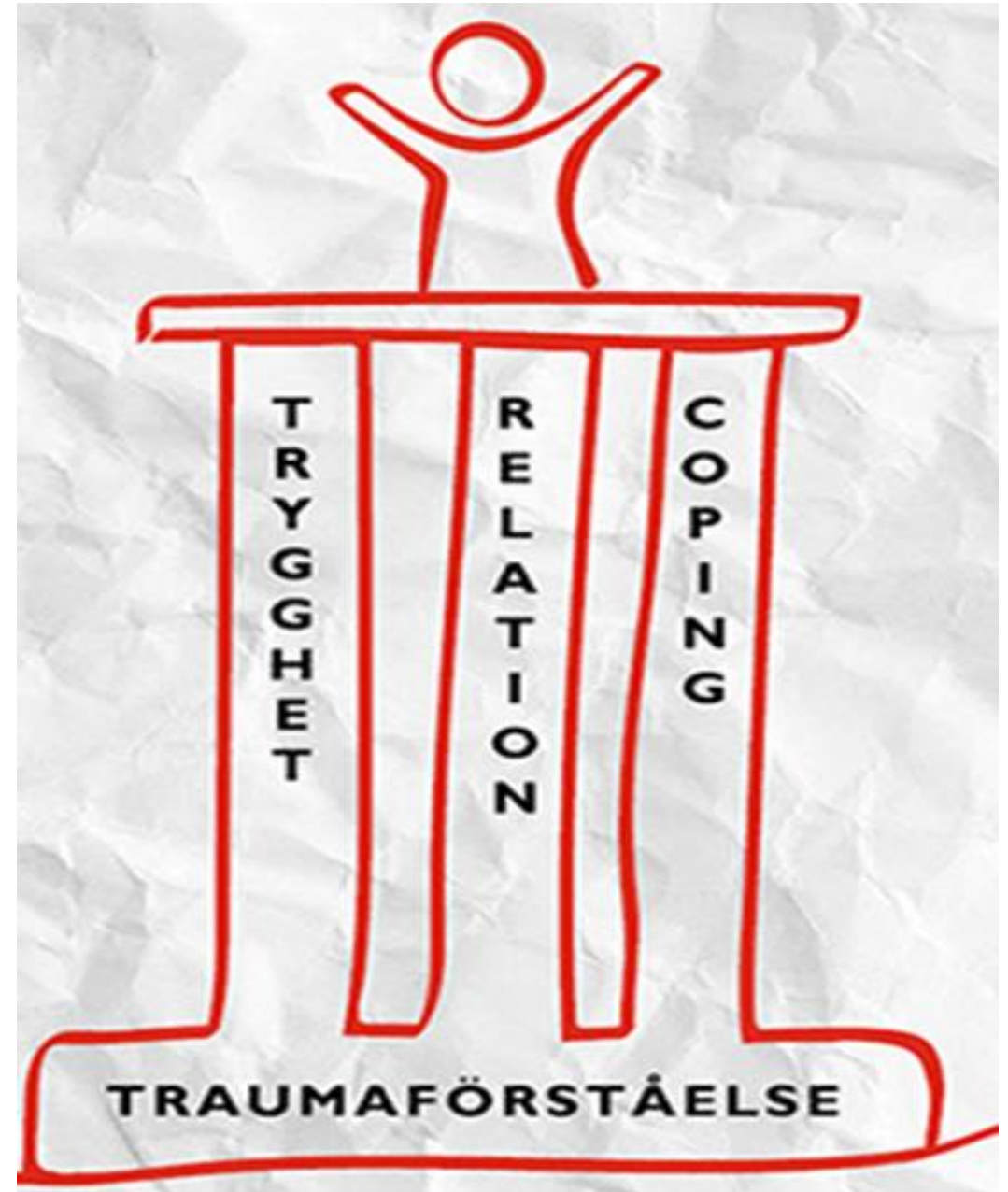
Bekräftelsebehov  
Självskadebeteende  
Gränsöverskridande  
beteende  
Alkohol/droger

## Upprepad utsatthet

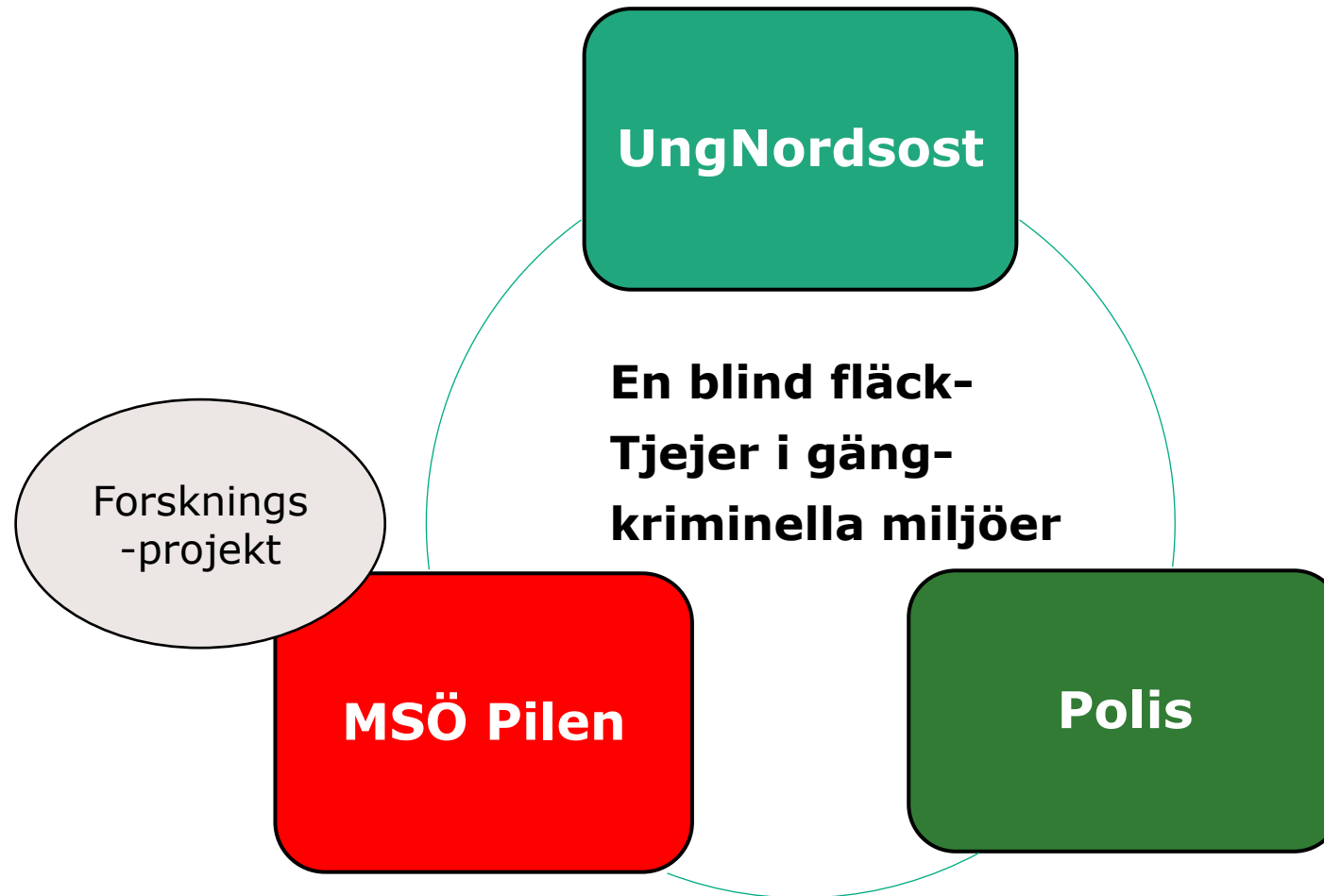
Övergrepp, våld  
Grooming  
Destruktiva relationer  
Sex mot ersättning  
Våldsutövande  
Kriminalitet

# Omhändertagande på MSÖ Pilen

- Riskbedömning SEXIT enkät
- Kartläggning insatser, behov av stöd
- Handläggning sexuell och reproduktiv hälsa (preventivmedel, STI, Hepatit B vaccination)
- Trauma-fokuserat samtalsstöd
- Anpassade vårdinsatser - hållande och flexibilitet
- Nära samverkan med beroendevård, Mikamottagning, socialtjänst, skola psykiatri, polis, ideella verksamheter



# Innovativt pilotprojekt Vård stöd och samverkan



# Ring MSÖ Pilen!



• **073-7219442**

# Vi finns på 1177 och Vårdgivarwebben

- <https://www.1177.se/Vastra-Gotaland/hitta-varld/kontaktkort/Mottagning-sexuella-overgrepp/>
- <https://www.1177.se/Vastra-Gotaland/hitta-varld/kontaktkort/Mottagning-sexuella-overgrepp-Pilen/>
- [Mottagning sexuella övergrepp - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen](#)

# Hör gärna av er!

- MSÖ Borås: Emelie Hellberg Olsson,  
[emelie.hellberg\\_olsson@vgregion.se](mailto:emelie.hellberg_olsson@vgregion.se), 0767-21 59 58
- Remissteam:
- [ivana.pavic.mikolauicic@vgregion.se](mailto:ivana.pavic.mikolauicic@vgregion.se)
- [katarina.ostlund-ohlen@vgregion.se](mailto:katarina.ostlund-ohlen@vgregion.se)
- Vårdgrannetelefon: 010-435 81 11





VÄSTRA  
GÖTALANDSREGIONEN